

Міністерство освіти і науки України

Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К.Д. Ушинського»

Художньо-графічний факультет

ПРОГРАМА
ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ
для абітурієнтів на здобуття освітнього ступеня «магістр»
спеціальність 014 Середня освіта (Образотворче мистецтво)

Одеса - 2021

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Фахове вступне випробування на здобуття освітнього ступеня «магістр» зі спеціальності 014 Середня освіта (Образотворче мистецтво) проводиться для абітурієнтів, що мають освітній ступень «бакалавр» напряму «Образотворче мистецтво*» та освітньо-кваліфікаційний рівень «спеціаліст» спеціальності «Образотворче мистецтво».

Абітурієнти складають вступні фахові випробування з художньої підготовки, що складається з двох етапів:

- представлення творчої композиції;
- тестування.

ЗАВДАННЯ З ХУДОЖНЬОЇ ПІДГОТОВКИ

Випробування відбувається протягом одного дня.

Абітурієнт представляє **творчу композицію** за вибором з живопису за жанрами: натюрморт (наприклад, з квітами або плодами); пейзаж (наприклад, морський, міський, сільський).

Матеріали: полотно формату за меншим розміром від 60 см., олійні фарби.

Виконана робота на полотні на підрамнику оформлено в раму.

У творчій композиції має бути продемонстровано: вміння закомпонувати натюрморт у форматі як єдине ціле композиційного рішення; рівень володіння закономірності побудови форм предметів засобами рисунку (виявлення об'єму, конструктивних та пропорційних особливостей предметних форм, визначення їх просторового розташування на зображальній площині); вміння виявити загальну гармонійну колірну характеристику як цілого виразного зображення; вміння передавати тональні і колірні співвідношення та створювати колорит натюрморту в цілому; рівень володіння прийомами техніки олійного живопису у створенні виразного зображення натюрморту; рівень творчого вирішення завдання.

Тестові завдання містять 30 завдань та виконуються протягом 90 хв. При загальному оцінюванні результатів тестування бали, набрані за кожне із завдань, підсумовуються і виставляється загальний бал-оцінка.

Оцінювання результату **фахових випробувань** відбувається за 200-бальною шкалою, **як результат середньоарифметичної оцінки**, що виставляється за підсумками оцінювання двох етапів.

Оцінка вважається незадовільною, якщо абітурієнт отримав менше 100 балів.

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Історія зарубіжного мистецтва

1. Особливості мистецтва первісного суспільства. Палеоліт.
2. Особливості мистецтва первісного суспільства. Неоліт.
3. Особливості мистецтва первісного суспільства. Мезоліт.
4. Скіфське мистецтво.
5. Мегалітична архітектура.
6. Специфіка релігії та світосприйняття давніх єгиптян.
7. Еволюція архітектурних забудов Стародавнього Єгипту.
8. Синкретичність єгипетського мистецтва. Скульптура. Живопис.
9. Храмові та палацові комплекси Месопотамії.
10. Зікурат.
11. Крито-Мікенське мистецтво. Архітектура. Кераміка.
12. Архітектура Давньої Греції. Ордерна система.
13. Афінський акрополь.
14. Давньогрецька скульптура.
15. Давньогрецький живопис.
16. Архітектура Давнього Риму.
17. Римський інженерний геній.
18. Римський скульптурний портрет.
19. Римський живопис і декоративно-ужиткове мистецтво.
20. Настінний живопис Давніх Помпей.
21. Мистецтво Візантії. Світогляд, політика, дипломатія візантійського двору.
22. Східні впливи в архітектурі та інтер'єрному оздобленні візантійських храмів.
23. Свята Софія Константинопольська, церква Сан Вітале в Равенні. Сильові особливості храмів.
24. Базиликальна та хрестово-купольна система побудов.
25. Візантійський монументальний живопис.
26. Візантійський іконопис. Характерні риси.
27. Романський період. Феодальний замок, монастирі.
28. Романський стиль. Фортифікаційне зодчество.
29. Фортифікаційне зодчество романського стилю (замок-фортеця, храм-фортеця).
30. Готика. Специфіка стилю.
31. Відмінність легкої готичної архітектури від оборонної архітектури романського періоду.
32. Готика: особливості скульптури й віражного мистецтва.
33. Специфічні особливості готичної архітектури.
34. Декор готичного храму, його синтез із функціональними елементами.
35. Проторенесанс і Раннє Відродження. Джотто ді Бондоне, Кавалліні, Ніколо Пізано, Фра Анджелико, Паоло Уччелло: риси творчості.

36. Особливості мистецьких пошуків епохи Ренесансу: Філіппо Брунеллескі, Донателло, Томмазо Мазацчо, Фра Філіппо Ліппі, П'єро делла Франческа, Антоніо Поллайоло, Антонелло да Мессіна, П'єтро Перуджино, Андре Мантенья тощо.
37. Творчість Сандра Боттічеллі.
38. Високе і Пізнє Відродження. Дух Високого Відродження. Мікеланджело Буонарроті, Леонардо да Вінчі, Рафаель Санті. Собор Святого Петра в Римі.
39. Флорентійська школа живопису. Фра Барталаммео, Лоренцо Лотто, Андре дель Сарто, Антоніо Корреджо, Якопо Понтормо, Джироламо Парміджаніно, Анжело Бронзіно: особливості мистецької спадщини.
40. Відродження у Венеції. Карпаччо, Джованні Белінні, Тиціан, Джорджоне, Паоло Веронезе, Тінторетто.
41. Північне Відродження. Мистецтво Нідерландів. Архітектура Антверпена. Брати Ян і Губерт ван Ейкі, брати Лімбург, Рогір Ван дер Вейден. Поява вівтарів. Ієронімус Босх, Пітер Брейгель Старший.
42. Ренесанс у Німеччині. Скульптура. Тільман Ріменшнейдер, Адам Крафт, Віт Ствош. Внесок Альбрехта Дюрера у спадщину Північного Ренесансу. Ганс Мьомлінг, Матіас Грюневальд, Ганс Гольбейн Молодший, Лукас Кранах Старший.
43. Французький ренесанс. Жан Фуке, Франсуа Клуе, Жан Клуе Молодший.
44. Мистецтво Італії XVII–XVIII ст. Світосприйняття. Синтез образотворчого мистецтва, театру, музики та інше. Барокові побудови Риму. Джакомо делла Порта (Церква Іль Джезу в Римі), Франческо Барроміні (Сан Карло але Куатро Фонтане), Ніколо Сальві (фонтан Треві). Творчість Лоренцо Берніні (Площа собору св. Петра в Римі, Екстаз св. Терези).
45. Караваджо, Алессандро Маньяско, Джузеппе Марія Креспі, Джованні Тьєполо, Джованні Каналетто, Франческо Гварді: специфіка художнього доробку.
46. Мистецтво Фландрії XVII–XVIII ст. Фламандське бароко. Пітер Пауль Рубенс. Антоніс ван Дейк, Якоб Йорданс, Франс Снейдерс.
47. Мистецтво Іспанії XVII–XVIII ст. Стилї мудар, платереск, чурригереско. Палац Альгамбра у Гранаді. Королівський палац Сан Лоренцо дель Ескоріал.
48. Живопис Іспанії XVII–XVIII ст. Ель Греко, Франсіско Сурбаран, Хусепе де Рібера, Дієго Веласкес, Франсіско Гойя.
49. Мистецтво Голландії XVII–XVIII ст. Живопис. «Малі голландці». Побутовий жанр *Kabinettenmalen*: Ян Стен, Метсю, Пітер де Хох, Герард Терборх, Ян Вермеєр Дельфтський. Пейзаж: Якоб Ван Рейсдаль, Ян ван Гойен, Віллем Ван де Веде Молодший, Ян Ван дер Хейден. Портрет: Франс Халс. Натюрморт: Віллем Калф. Творчість Рембрандта ван Рейна.
50. Мистецтво Великобританії XVII–XVIII ст. Архітектурні традиції (готика, стиль тюдорів). Крістофер Рен.
51. Англійський живопис XVII–XVIII ст. Сатиричний реалізм Уільяма Хогарта. Творчість Джошуа Рейнолдса і Томаса Гейнсборо. Пейзаж Джона Констебла.

52. Мистецтво Франції XVII–XVIII ст. Стили бароко, рококо, класицизм, ампір. Караваджисти (Жорж де ла Тур та інші). Архітектура: Лувр, Версаль. Творчість Лебрена, Лево, Ардуена-Мансара. Живопис: Нікола Пуссен, Клод Лоррен, Антуан Ватто, Франсуа Буше, Жан Оноре Фрагонар, Жан Батіст Шарден, Жак Луї Давид. Скульптура: Франсуа Жирардон, Антуан Кузевокс, Етьєн Моріс Фальконета тощо.
53. Мистецтво XIX століття. Нові матеріали та технології. Пошуки стиля.
54. Ретроспективізм (Гранд Опера в Парижі), еклектизм (Рейхстаг у Берліні тощо).
55. Романтизм (Едуард Берн-Джонс, Джеймс Уістлер, Жеріко, Ежен Делакруа).
56. Творчість Жана Домініка Енгра, Жана Батіста Каміля Коро, Поля Делароша, Оноре Дом'є, Теодора Руссо, Жана Франсуа Мілле, Шарля Франсуа Добіньї, Густава Курбе, Гюстава Моро, Едуарда Мане.
57. Імпресіонізм (Клод Моне, Огюст Ренуар, Каміль Піссарро, Едгар Дега та інші).
58. Постімпресіонізм (Вінсент Ван Гог, Поль Гоген, Поль Сезанн та інші).
59. Неоімпресіонізм, пуантилізм (Жорж Сьора, Поль Синьяк).
60. Символізм. Скульптура. Творчість Огюста Родена.
61. Графіка (Анрі де Тулуз-Лотрек).
62. Фовізм Анрі Матісса.
63. Мистецтво XX ст. Стиль модерн в мистецтві на зламі XIX та XX ст.
64. Творчість архітекторів Ван де Велде та Антоніо Гауді.
65. Конструктивізм Франка Ллойда Райта. Баухауз Вальтера Гроппіуса.
66. Творчість Ле Корбюзьє.
67. Модерн у живописі (Густав Клімат, Альфонс Муха) і прикладних мистецтвах.
68. Постмодернізм в архітекторі (Стен, Мур, Танге). Етап модернізму у сучасному живописі. Ар-деко.
69. Сучасний напрямки живопису: абстракціонізм, абстрактний експресіонізм, авангардизм, академізм, акціонізм, аналітичне мистецтво, анахронізм, андеграунд, ар брют, арте повера, боді-арт, веризм, відео-арт, геометрична абстракція, гіперреалізм, граффітізм, дадаїзм, дивізіонізм, ієрогліфічний абстракціонізм, інсталяція, інтимізм, інформальне мистецтво, мистецтво аутсайдерів, кінетичне мистецтво, клуазонізм, конструктивізм, концептуальне мистецтво, кубізм, кубофутуризм, лірична абстракція, променізм, ленд-арт, магічний реалізм, метафізичний живопис, мінімальне мистецтво, мобіль, модернізм, набі, натуралізм, неопластицизм, неореалізм, новеченто, нові дикі, оп-арт, орфізм, піттура кольта, поп-арт, постживописна абстракція, примітивізм, пуризм, реалізм, реді мейд, риджионалізм, синтетизм, соц-арт, соціалістичний реалізм, супрематизм, сюрреалізм, ташизм, трансавангард, фантастичний реалізм, формалізм, хеппенінг, експресіонізм, енвайронмент.

Історія українського мистецтва

1. Мистецтво найдавніших часів. Палеоліт.
2. Трипілля. Архітектура, розписи, кераміка.
3. Архітектура та будівництво Скіфії. Пластика і художні вироби скіфів, сарматів.
4. Мистецтво античних міст-полісів Північного Причорномор'я (архітектура, скульптура, живопис).
5. Мистецтво східнослов'янських племен.
6. Архітектура Київської Русі. Десятинна церква. Софія Київська. Спасо-Преображенський собор. Успенська церква. Собор Михайлівського Золотоверхого монастиря.
7. Семантика давньоруської скульптури.
8. Малярство Київської Русі. Монументальний живопис.
9. Малярство Київської Русі. Станковий живопис. Ікона.
10. Малярство Київської Русі. Мініатюра.
11. Оборонне зодчество XIV – перш. пол. XVI ст..
12. Архітектурно-декоративна і статуарна пластика XIV–перш. пол. XVI ст.
13. Монументальний живопис XIV – перш. пол.. XVI ст..
14. Станкове малярство XIV – перш. пол.. XVI ст.. Житійні ікони.
15. Архітектура періоду Ренесансу.
16. Ренесансна статуарна та рельєфна пластика.
17. Ренесансне малярство. Іконостас.
18. Архітектура бароко. Лівобережжя. Київ.
19. Архітектура бароко. Правобережжя. Львів.
20. Скульптура бароко і рококо.
21. Малярство бароко.
22. Архітектура класицизму. Маєтки.
23. Архітектура класицизму. Міста.
24. Скульптура класицизму і романтизму.
25. Класицизм і романтизм в малярстві.
26. Мистецька творчість Т.Шевченка.
27. Архітектура другої половини XIX ст.. Еклектика.
28. Архітектура кін. XIX – поч. XX ст. Модерн. Національний модерн.
29. Архітектура першої половини XX ст. (до початку Великої Вітчизняної війни).
30. Архітектура другої половини XX ст..
31. Мистецтво скульптури другої половини XIX – поч. XX ст.
32. Мистецтво скульптури першої половини XX ст..
33. Мистецтво скульптури другої половини XX ст..
34. Живопис другої половини XIX ст.
35. Живопис кін. XIX – поч. XX ст.
36. Живопис першої половини XX ст.. Авангард.
37. Школа українських монументалістів Михайла Бойчука.
38. Живопис першої половини XX ст.. Реалізм.
39. Живопис другої половини XX ст.
40. Живопис другої половини XX ст. 90-ті роки

Методика викладання образотворчої діяльності

1. Мета і завдання курсу образотворчого мистецтва в школі. Техніка «Акватипія», методика проведення.
2. Методика навчання малювання олівцем. Педагогічний малюнок. Техніка «Кольорова крейда», методика проведення.
3. Структура уроку образотворчого мистецтва в школі. Техніка «Вітальна листівка», методика проведення.
4. Методика навчання малювання пензлем. Техніка «Естамп», методика проведення.
5. Специфіка завдань уроку образотворчого мистецтва в школі. Техніка «Резервування паперу», методика проведення.
6. Методика проведення уроків малювання з натури. Техніка «Гратографія», методика проведення
7. Етапність уроку образотворчого мистецтва в школі. Техніка «Паперовий вітраж», методика проведення.
8. Методика проведення уроків малювання по пам'яті. Техніка «Пластиліновий вітраж», методика проведення.
9. Методи та прийоми навчання малювання. Техніка «Листівка-сюрприз», методика проведення
10. Методика проведення уроків малювання за уявою. Техніка «Модульна аплікація», методика проведення.
11. Періодизація дитячої творчості. Техніка «Аплікація методом обривання», методика проведення.
12. Методика постановки натюрморту на уроках малювання. Техніка «Об'ємна аплікація», методика проведення.
13. Методика вивчення психологічної дії кольорів. Техніка «Витинанка», методика проведення.
14. Механічні техніки змішування кольорів. Техніка «Аплікація різнофактурними матеріалами», методика проведення.
15. Оптичні техніки змішування кольорів. Техніка «Паперові квіти», методика проведення.
16. Теорія контрастних доповнюючих кольорів та її впровадження в шкільну образотворчу практику. Техніка «Орігамі», методика проведення.
17. Методика проведення занять з аплікації. Обладнання та матеріали. Техніка «Акватипія», методика проведення
18. Методика організації занять з ліплення в школі. Види й засоби ліплення. Техніка «Монотипія», методика проведення.
19. Закон розподілення світлотіні та методика ознайомлення з ним учнів.
20. «Золотий перетин» у процесі викладання композиції в школі. Техніка «Гратографія», методика проведення
21. Методика проведення бесід з образотворчого мистецтва. Техніка «Паперовий вітраж», методика проведення.
22. Декоративне малювання. Сутність і особливості. Техніка «Пластиліновий вітраж», методика проведення
23. Колір. Кольорова гармонія. Гама кольорів. Техніка «Модульна аплікація», методика проведення.

ЛІТЕРАТУРА

Історія зарубіжного мистецтва

1. Буркхардт Т. Сакральное искусство Востока и Запада. Принципы и методы. – М.: «Алетейа», 1999. – 215 с.
2. Вишпер Б. Р. Введение в историческое изучение искусства. – М.: Изобразительное искусство, 1985. – 285 с.
3. Дмитриева Н.А. Краткая история искусств в 2 т. – М., 1985 – 90 с.
4. История искусства зарубежных стран. – М., 1962–82, Т. 1–3.
5. Кон-Винер. История стилей изобразительных искусств. – М.: Сварог К., 1998. – 217 с.
6. Кузнецова Л. С. Беседы об изобразительном искусстве и архитектуре. – К.: Радянська школа, 1989. – 320 с.
7. Мировое искусство. Иллюстрированная энциклопедия // Направления и течения от импрессионизма до наших дней. – С.-П., М., 2006.
8. Подъяпольский С.С. Реставрация памятников архитектуры. – М.: Стройиздат, 2000. – 287 с.
9. Прибега Л. Історичне середовище як пам'ятко охоронна категорія. – Українська академія мистецтва // Дослідницькі та науково-методичні праці. Випуск 11. – К., 2004. – С. 177–186.
10. Ранинский Ю. В. Памятники архитектуры и градостроительства: Учеб. пособие для архит. и строит. спец. вузов. – М.: Высш. шк., 1998. – 63 с.
11. Рославец Е. Н. Живопись Франции XVII – XVIII веков. – К.: Мистецтво, 1990. – 222 с.
12. Ткачев В. Н. История архитектуры. – М.: Высшая школа, 1987. – 70 с.

Історія українського мистецтва

1. Овсійчук В. А. Українське мистецтво другої половини XVI – першої половини XVII століття Архітектура. Скульптура. Живопис. - К., 1985
2. Історія українського мистецтва. - К., 1968
3. Жолтовський П.М. Словник-довідник художників, що працювали на Україні в XI V-XVI.U ст. - К., 1963
4. Білецький Й. Український портретний живопис. XVII-XVIII ст.,- К.,
5. Жаборюк А. А. Український живопис останньої третини XIX поч.XX ст. Київ-Одеса, 1990
6. Історія України. - К., 1992
7. Логвин Г. Украинское искусство /X-XVIII в./ - М., 1963
8. Любимов Л. Искусство Древней Руси. - М., 1971
9. Щербаківський Д. Символіка в українському мистецтві: В кн. Збірник секції мистецтв. Укр. наук.тов. - К., 1921
10. Юхимлець Г. М. Українське радянське мистецтво 1940 - 1960 років. - 1973
11. Жолтовський П.М. Художнє життя на Україні в XV-XVni ст. - К., 1983

Методика викладання образотворчої діяльності

1. Альтшуллер Г. С. Найти идею. Введение в теорию решения изобретательских задач. – Новосибирск, 1986.
2. Беспалько В. П. Слагаемые педагогической технологии. – М., 1989.
3. Бех І. Д. Особистісно зорієнтоване виховання. – К., 1998.
4. Библер В. С. Мышление как творчество. – М., 1977.
5. Буркова Л. Технології в освіті // Рідна школа. — 2001. – № 2.
6. Гнатко Н. М. Проблема креативности и явление подражания. – М., 1994.
7. Давыдов В. В. Проблемы развивающего обучения. – М., 1986.
8. Занков Л. В. Избранные педагогические труды. – М., 1990.
9. Зязюн І. А. Освітні технології у вимірах педагогічної рефлексії // Світло. – 1996. – № 1.
10. Йена-план П. Петерсена // Новые пути зарубежной педагогики / Под ред. С. В. Иванова, Н. Н. Иорданского. – М., 1927.
11. Морозов Е. П., Пидкасистый П. И. Подготовка учителей к инновационной деятельности // Сов. педагогика. – 1991. – № 10.

**Критерії оцінювання завдання з художньої підготовки:
творча композиція**

100-123	Зображення примітивні та схематичні. Повна творча та емоційна пасивність.
124-129	Малюнки схематичні, виконані на основі прямого відтворення окремих предметів та їх фрагментів. Між зображеними предметами (об'єктами) відсутні образно-сміслові зв'язки.
130-145	Робота характеризується недостатнім художнім рівнем сприйняття об'єктів постановки, невмілим використанням образотворчих засобів, відсутність усвідомлення основних формоутворюючих закономірностей. Художні засоби примітивні. Рівень володіння зображальними уміннями та навичками елементарний.
146-147	Володіння художніми прийомами на досить примітивному рівні. Передача об'єму та простору різними образотворчими засобами (колір, світлотінь, перспектива), але низький рівень володіння образотворчою грамотою не відповідає до вимог програми.
148-153	Свідоме користування художніми матеріалами, творчий задум розкривається різними відомими засобами; володіння образотворчою грамотою на елементарному рівні вимог програми.
154-159	Композиція світить про певний досвід використання художніх матеріалів і прийоми зображення на елементарному рівні вимог програми. Виконання програми характеризується незначною силою емоційною силою сприйняття моделі та труднощами практичного виконання образотворчих прийомів та художніх засобів предметного зображення.
160-165	Достатнє володіння лише окремими зображальними прийомами. Навички зображення та конструювання потребують удосконалення.
166-172	Достатній рівень сприйняття природи, володіння основними теоретичними знаннями в галузі малюнку, живопису, композиції більш сміливо експериментує з художніми техніками та матеріалами, більш свідомо обирає їх для вирішення творчих завдань.
173-179	Характеризується достатнім художнім рівнем сприйняття природи, володінням основними практичними знаннями в галузі малюнку, живопису, композиції та достатнім рівнем використання художніх засобів предметного зображення.
180-186	Творча композиція містить прояви зацікавленого емоційного ставлення автора до зображення, але в них ще може бути певна технічна недосконалість у передачі форми та простору, «сухість» або відкритість кольору, що порушує кольорову гармонію, окремі композиційні прорахунки.
187-193	На високому рівні узгоджена зображальна якість з художньо-образною, високий рівень загального і художнього розвитку абітурієнта: гарна спостережливість, зорова пам'ять, здатність відчувати і передавати характерну виразність форми, багатство відтінків кольору, просторові зв'язки.
194-200	Високий художній рівень сприйняття природи, вільне володіння основними теоретичними знаннями щодо формотворення в малюнку, живопису, композиції та практичним застосуванням образотворчих засобів у виразному відтворенні об'єктів.

